

LUONTOPÄIVÄKOTI
TIMOTEIN
PEREHDYTYSKANSIO

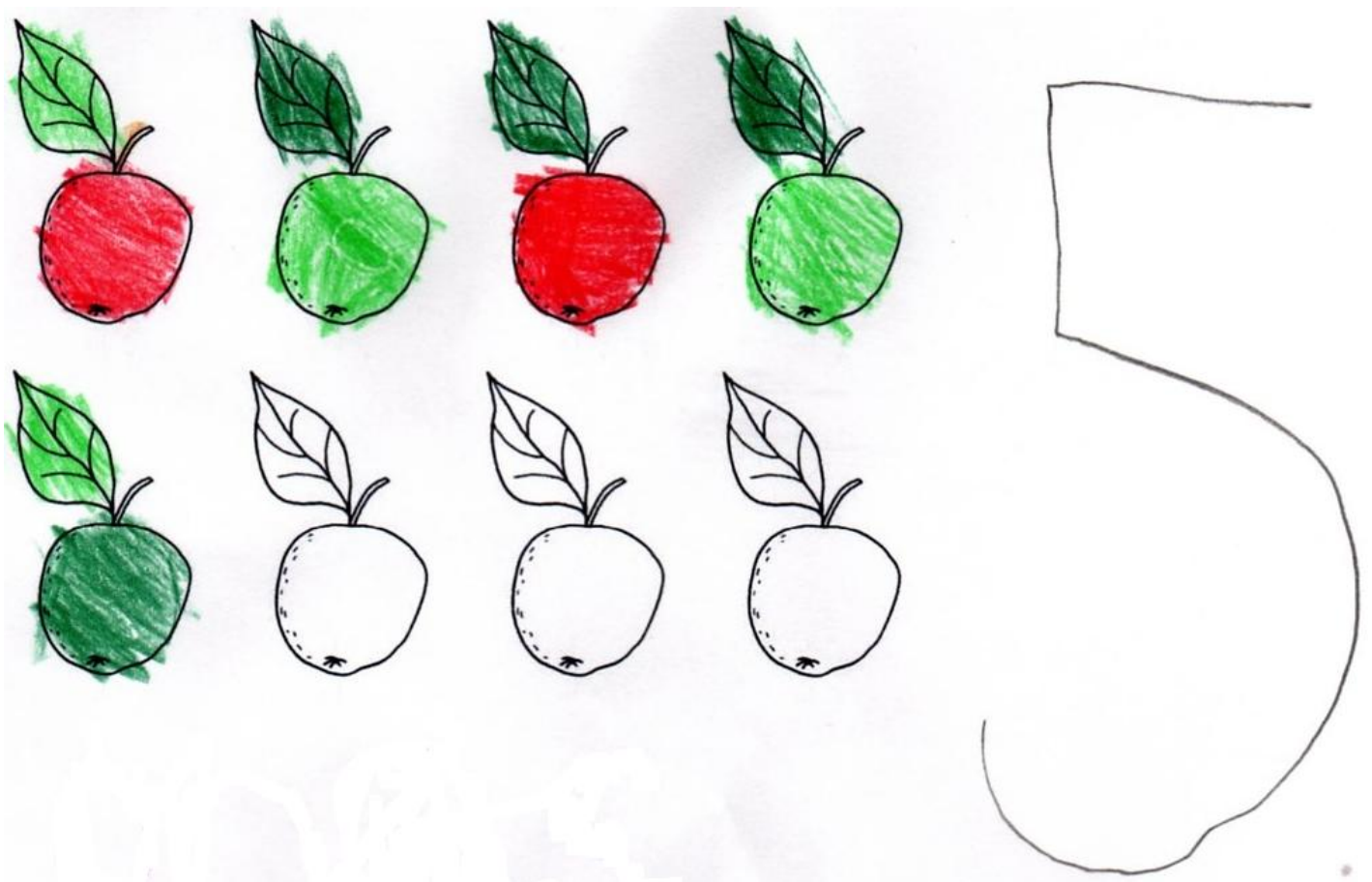
SISÄLTÖ

1	LUKIJALLE.....	3
2	TIMOTEIN TOIMINTA JA ESITTELY	4
	2.1 Toiminta-ajatus ja arvot	6
	2.2 Varhaiskasvatus.....	7
	2.3 Esiopetus	9
	2.4 Viitta-arviointi.....	11
	2.5 Perheen kanssa toteutettava kasvatuskumppanuus	13
3	TYÖNTEKIJÄLLE	15
	3.1 Päiväjärjestys.....	15
	3.2 Varhaiskasvatuksen yhteyshenkilöitä	17
	3.3 Yksityinen päivähoido ja päivähoitomaksu	18
	3.4 Turvallisuus päiväkotitimoteissa	19
	3.5 Tärkeät puhelinnumerot ja toiminta hätätilanteessa.....	21
4	PEREHDYTTÄMINEN.....	24
5	KESTÄVÄ KEHITYS	25
	5.1 Luontokasvatus ikätason mukaan	26
	5.2 Luontokasvatus Timotein eri ympäristöissä.....	27
	5.3 Timotein kulutukseen liittyvät osa-alueet kestävän kehityksen näkökulmasta...	29
6	TIETOA TYÖNTEKIJÄLLE	32
	6.1 Omavalvontasuunnitelma.....	32
	6.2 Työterveyshuolto.....	33

7 TYÖTÄ OHJAAVAT LAIT.....	34
7.1 Asetus lasten päivähoidosta	35
7.2 Laki lasten päivähoidosta.....	36
7.3 Työturvallisuuslaki.....	37
7.3 Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista.....	38

LÄHTEET

LIITTEET

1 LUKIJALLE

Tämän perehdytyskansion on laatinut kaksi sosionomiopiskelijaa Oulun seudun ammattikorkeakoulusta, Sosiaali- ja terveysalan yksiköstä.

Kansio on tehty perehdyttämään Timotein uudet työntekijät työhönsä sekä tukemaan perehdyttäjää perehdytysprosessissaan. Tarkoituksena on saada uudelle työntekijälle mahdollisimman nopeasti ja kattavasti tietoa uuden työpaikan toimintatavoista sekä muista työhön liittyvistä seikoista. Kattavalla perehdytyksellä pyritään luomaan uudelle työntekijälle kokemus, että hän on tervetullut työhönsä. Perehdyttäminen auttaa uutta työntekijää tuntemaan, että hän kuuluu työyhteisöön, ja sen ansiosta motivoitumaan työhönsä.

Perehdytyskansio sisältää varhaiskasvatuksen perusteita sekä konkreettista tietoa, jota uusi työntekijä tarvitsee tullessaan päiväkotit Timoteihin. Kansio on tehty sähköiseen muotoon muistitikulle, jotta sitä on helppo muokata tarvittaessa. Jokaisen uuden työntekijän olisi hyvä käydä läpi perehdytyskansio heti työnsä alkuvaiheessa, jotta hän saisi mahdollisimman kattavan tiedon tulevasta työstään.

Kiitämme yhteistyöstä päiväkodin johtajaa Maritta Siposta sekä muita Timotein työntekijöitä.

Kirsi Myllyoja ja Tytti Määttä

2 TIMOTEIN TOIMINTA JA ESITTELY

Hyvin suunniteltu ja toteutettu ympäristö antaa mahdollisuuden lapsen leikille ja oppimiselle. Lapsen oppimiseen innostava monipuolinen ympäristö herättää lapsessa mielenkiintoa, kokeilunhalua ja uteliaisuutta sekä kannustaa lasta toimimaan ja ilmaisemaan itseään. Lisäksi hyvin suunniteltu ympäristö helpottaa työntekijän havainnointityötä ja on sellainen, jota on helppo muuttaa tarpeiden mukaan. ([Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, hakupäivä 8.4.2010.](#))

Luontopäiväkoti Timotei on yksityinen päiväkotitoiminta, jonka omistaa lastenhoitaja-yrittäjä Maritta Siponen. Timotei on aloittanut toimintansa 01.08.2003 Raahen Kummatissa, kerrostalon alakerrassa, josta toiminta siirtyi 28.02.2007 Raahen Pattijoelle, rakennuttamaansa kaskikerroksiseen omakotitaloon. Työtä päiväkodissa ohjaavat muun muassa valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, asetus lasten päivähoidosta (239/1973§), laki lasten päivähoidosta (36/1973§), työturvallisuuslaki (378/2002§), laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005§), varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset sekä valtakunnallinen esiopetussuunnitelma. (Siponen 10.10.2009, haastattelu.)

Päiväkoti on avoinna maanantaista perjantaihin tarpeen mukaan, kello: 06.30–17.00 välisenä aikana. Timotei tarjoaa lapsille turvallisen ja virikkeellisen varhaiskasvatusympäristön, joka koostuu fyysisestä, psyykkisestä sekä sosiaalisesta kokonaisuudesta ja erilaisista materiaaleista ja välineistä. Lisäksi se tarjoaa turvalliset, luotettavat ja jatkuvat ihmissuhteet sekä lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa noin kahdellekymmenelle 1–6-vuotiaalle lapselle. Timoteissa on parhaillaan hoidossa 21 lasta. Lapsille tarjotaan päivittäin kotiruokaa, joka valmistetaan Timotein omassa keittiössä. Päiväkodin fyysiset tilat ovat kooltaan 260m², jotka sisältävät nukkumishuoneen, kaksi leikkihuonetta, askartelu- ja esikouluhuoneen, kaksi ruokailutilaa, kolme lasten vessaa, kodinhoitotilat, henkilökunnan tilat, keittiön sekä eteistilat. (Siponen 10.10.2009, haastattelu.)

Päiväkoti Timoteissa hyvän päivähoidon edellytyksenä pidetään lasten vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan avoimia sekä luottamuksellisia suhteita. Toiminta pohjautuu Raahen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (VASU), jonka päiväkotitoiminta on laatinut yhteistyössä varhaiskasvatuksen suunnittelutyöryhmän kanssa. Timoteissa on tekeillä päiväkotikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. (Siponen 10.10.2009, haastattelu.)

Päiväkoti Timoteissa lapsen päivähoidon aloitusta pyritään helpottamaan tutustumiskäynneillä, johon vanhemmat ja lapset kutsutaan. Perhe voi tutustua päiväkodin tiloihin ja henkilökuntaan, sekä samalla henkilökunta voi tutustua lapseen ja hänen vanhempiinsa. Ensimmäisen käynnin yhteydessä perheelle annetaan aloitushaastattelulomake (liite 1) täytettäväksi. Vanhempien kanssa keskustellaan lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä niihin liittyvistä toiveista ja tavoitteista, joita voivat olla esimerkiksi lapsen ruokailuun, nukkumiseen, leikkiin ja ulkoiluun liittyvät asiat. Keskustelun avulla kasvatuskumppanuudelle luodaan hyvät lähtökohdat. Vanhemmilta saatujen tietojen avulla hoitohenkilökunta vastaa lapsen tarpeisiin koko hoitojakson ajan mahdollisimman hyvin. Yhteistyötä jatketaan vanhempien kanssa myös myöhemmässä vaiheessa varhaiskasvatuskeskustelujen avulla, joissa käsitellään lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita siihen kuuluvan lomakkeen (liite 2) avulla. (Siponen 28.10.2009, haastattelu.)

Päiväkoti Timoteissa työskentelevät yrittäjä-lastenhoitaja Maritta Siponen, lähihoitaja [REDACTED] ja sosionomi [REDACTED]. Lisäksi Timoteissa työskentelee harjoittelijoita, opiskelijoita sekä sijaisia. Henkilökunnan yhteystiedot löytyvät toimistosta.

2.1 Toiminta-ajatus ja arvot

Kasvattajien työyhteisö on paikka, jossa ihminen voi tuntea yhteenkuuluvuuden tunnetta, tulla ymmärretyksi ja saada tukea työhönsä. Vuorovaikutuksen toimivuus työyhteisön jäsenten kesken takaa laadukkaan kasvatustyön. Päiväkodin toiminnallisessa rakenteessa on hyvä olla riittävästi henkilökunnan yhteisiä palaverieita, joissa pohditaan yhtenäisiä kasvatuskäytänteitä sekä työyhteisön arvoja. Päiväkotitoiminta perustuu mahdollisimman hyvin tehtyyn kasvatustyöhön. Toiminta on hyvää, kun se on lasta innostavaa, kannustavaa ja johdonmukaista ja kun lapsen turvallisuus on taattu, hänen ihmissuhteensa päivähoitossa ovat luotettavia ja jatkuvia ja kun lapsella on mahdollisuus kehittyä monipuolisesti. (Haapamäki, Kaipio, Keskinen, Uusitalo, Kuoksa 2000, 14, 29, 101.)

Luontopäiväkoti Timotein toiminta-ajatuksena ja toiminnan lähtökohtana on kestävä kehitys, jota toteutetaan ympäristö- ja luontokasvatuksen pohjalta. Se näkyy päivittäin arjen toiminnassa. Timoteissa noudatetaan Raahen varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä siinä esiintyviä arvoja. Arvot pohjautuvat lasten vanhemmille sekä päivähoiton ja kerhojen henkilökunnille tehtyyn kyselyyn. Kysely toteutetaan säännöllisesti, jotta varhaiskasvatussuunnitelma saadaan pidettyä ajan tasalla. Varhaiskasvatussuunnitelmassa, jota Timoteissa toteutetaan, korostuvat leikin, luovuuden ja kaveruuden merkitys. Lapsista pidetään huolta ja heille näytetään, että heistä välitetään. Heitä pidetään sylissä ja heille asetetaan yhteiset rajat, säännöt sekä vapaudet. Vanhemmat arvostavat hoitopaikan rauhallista ilmapiiriä, avoimuutta ja kiireettömyyttä sekä myönteistä ja lapsilähtöistä työtettä. Perheen mielipiteet ja toiveet otetaan Timoteissa huomioon, sillä vanhemmat ovat lastensa parhaita asiantuntijoita. Yhteistyö vanhempien kanssa on ensiarvoisen tärkeää, joten henkilökunta keskustelee heidän kanssaan aina lapsen päivähoitoon tulo- sekä hakuvaiheessa päivän tapahtumista tai muista ajankohtaisista asioista. Lapsilähtöinen toiminta näkyy Timoteissa päivittäistä toimintaa suunniteltaessa. Lasten yksilölliset tarpeet ja kehitystaso otetaan huomioon. Vanhemmille on myös tärkeää, että lapsella on turvallinen kasvuympäristö. Timoteissa piha-alueiden turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota jo suunnitteluvaiheessa ja ammattihenkilöstöä on riittävästi joka tilanteessa. (Siponen 10.10.2009, haastattelu.)

2.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kaikkea lapsen kasvuolosuhteisiin sekä kehitykseen vaikuttavaa yhteiskunnallista toimintaa. Sen toteuttamisympäristö voi olla monin tavoin erilainen. Se voi tapahtua julkisissa tiloissa tai muissa eri elämänpiireissä, kuten kotona, eri päivähoitomuotoina tai kolmannen sektorin tarjoamana palvelumuotona. Varhaiskasvatus on lasten ja aikuisten vuorovaikutusta. (Helenius, Karila, Munter, Mäntynen, Siren-Tiusanen 2001, 13.)

Suomessa varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsenoikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansallisiin säädöksiin sekä muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen arvoista keskeisin on lapsen ihmisarvo. Tähän perusarvoon liittyneenä sopimus kattaa neljä yleisperiaatetta, joita ovat syrjäntäkielto, lasten tasa-arvoinen kohtelu, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen. Suomen perusoikeussäännöksistä, muusta oikeussäätelystä ja asiakirjainformaatiosta voidaan johtaa lapsen oikeuksia konkretisoivat varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet. Näitä ovat lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin, turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen. Lisäksi keskeisiä periaatteita ovat lapsen oikeus turvattuun sekä terveelliseen ympäristöön, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti sekä tulla ymmärretyksi ja kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Lapsen tulee myös saada tarvitsemaansa erityistä tukea sekä oikeus omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen. Suomessa varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa. Palveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunnat. ([Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010, hakupäivä 12.4.2010.](#))

Päiväkoti Timotei on yksityinen palvelun tuottaja. Timoteissa yksikön keskeinen voimavara on ammattitaitoinen henkilökunta. Jokaisella yksittäisellä kasvattajalla on vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus. Lasten hoito toteutetaan Timoteissa kansainvälisten lapsenoikeuksien sopimusten pohjalta, joten hoito- ja kasvatustyö on lapsilähtöistä. (Siponen 3.11.2010, sähköposti.)

Varhaiskasvatussuunnitelmassa korostuvan leikin merkitys on tärkeää päivähoidossa. Leikki tuottaa lapselle iloa sekä tyytyväisyyden tunnetta. Lapset eivät leiki oppiakseen mutta oppivat leikkiessään. ([Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, hakupäivä 12.4.2010.](#))

Päiväkoti Timoteissa leikkiä pidetään tärkeänä osana varhaiskasvatusta. Leikkiminen on luonteeltaan sosiaalista kanssakäymistä muiden lasten kanssa. Pienimpien lasten leikki toteutuu vuorovaikutuksessa aikuisen tai isomman lapsen kanssa. Lapset käyttävät leikkinsä aineksina kaikkea näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa, mihin päiväkotitarjoaa heille mahdollisimman monipuoliset mahdollisuudet. Reaalimaailmasta sekä fantasiasta ja fiktiosta lapset poimivat itselleen merkityksellisiä asioita, joita he käsittelevät leikissään. Kaikki tapahtumat leikissä ovat lapselle merkityksellisiä, vaikka aikuinen sitä ei välttämättä aina huomaakaan. Leikkiympäristön tietoinen luominen, ylläpitäminen sekä uudistaminen ovat olennainen osa varhaiskasvatusta, ja tämä on otettu Timoteissa huomioon uutta päiväkotia suunniteltaessa. Päiväkoti Timotein monipuolisen leikkiympäristön rakentaminen perustuu kasvattajien asiantuntemukseen lasten leikin kehitysvaiheista ja leikkikulttuurista sekä lasten ajankohtaisista kiinnostuksen aiheista. Lapset osallistuvat ympäristön ylläpitämiseen ja uudistamiseen kykyjensä mukaan. Sisä- ja ulkotilojen suunnittelussa otetaan huomioon lasten ikä ja kehitys sekä erilaisten leikkien vaatimat aika-, tila- ja välineratkaisut. Esimerkiksi pitkäkestoinen leikki tai askartelu rakennetaan sellaiseen tilaan, jossa sitä ei tarvitse keskeyttää, vaan lapset voivat esimerkiksi seuraavana hoitopäivänään jatkaa leikkiään. (Siponen 28.10.2009, haastattelu.)

2.3 Esiopetus

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta, johon lapsi osallistuu vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista. Sitä toteutetaan perusopetuslain (628/1998§) mukaan. Se kuuluu opetusministeriön toimivaltaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Kun esiopetusta järjestetään päivähoitopaikassa, siihen sovelletaan myös päivähoidon lainsäädäntöä. Kunnilla on velvollisuus järjestää maksutonta esiopetusta kaikille esiopetusikäisille lapsille vähintään 700 tuntia vuodessa. Vanhemmilla on valta valita, osallistuuko lapsi esiopetukseen. Esiopetusta voidaan järjestää päivähoidossa tai koulussa. Suomessa esiopetus on kaikille maksutonta. Lapsen tarvitessa hoitoa esiopetuksen lisäksi peritään puolipäivämaksu, joka on kuusikymmentä prosenttia kokopäivämaksusta. Esiopetuksessa lasten mielenkiintoa herättävät opiskelua tukevat materiaalit ja välineet, jotka ovat tarpeen mukaan yksilökohtaisia eri esikouluissa. Oppimiseen kannustava ilmapiiri ja työskentelyrauha ovat tärkeitä elementtejä lapsen oppimisen kannalta. Esiopetuksessa ei käytetä oppimiseen varsinaisia oppiaineita, vaan keskeisiä sisältöalueita, joita ovat: kieli ja vuorovaikutus, matematiikka, eettinen kasvatusta, katsomuksellinen kasvatusta, luonto- ja ympäristökasvatusta, fyysinen ja motorinen kehitys sekä terveys, taide- ja taitoaineet. ([Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen hakupäivä 8.5.2010.](#))

Esiopetus on järjestetty Raahessa päivähoiton ja sivistystoimen yhteistyönä. Se tapahtuu puoli- ja kokopäiväryhmissä. Raahen kaupunki ostaa palveluita myös yksityisiltä palveluntarjoajilta, kuten esimerkiksi päiväkotit Timoteilta. Timoteissa esiopetuksessa kunnioitetaan lasta omana itsenään. Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen ja apua tarjotaan tarvittaessa. Lähtökohtana pidetään lapsen kehitystason huomioon ottavaa oppimista. Lapsille pyritään tarjoamaan mahdollisimman paljon onnistumisen kokemuksia. Esikoulu kohdistuu noin kuusi vuotiaisiin lapsiin, ja sen tarkoituksena on kehittää kouluun tarvittavia valmiuksia. Timotei tarjoaa esiopetuksen puolipäivähoitoa ainoastaan esiopetuksen yhteydessä. Timoteissa esikoulu toteutetaan pienryhmätyöskentelynä, jossa korostuvat lapsen yksilöllisyys ja persoonallisuus. Opiskelua herättävänä materiaalina käytetään ”Hauska matka eskariin” -kirjaa. Kirjassa on erilaisia tehtäviä, jotka saavat lapsen mielenkiinnon heräämään oppimaan uutta. Tehtäviä tehdään pääasiassa yhdessä esikouluopetuksen

aikana ja kaikille lapsille annetaan työskentelyrauha. Timoteissa opetuksen lähtökohtana ovat keskeiset sisältöalueet. Timoteissa noudatetaan Raahen kaupungin esiopetussuunnitelman perusteita, ja niihin pohjautuen Timoteihin on tekeillä yksikkökohtainen esiopetussuunnitelma. (Siponen 28.10.2009, haastattelu.)

2.4 Viitta-arviointi

Lasten viisivuotistarkastus tehdään päiväkodin ja neuvolan yhteistyönä. Käytettävä arviointi- ja yhteistyömenetelmä on nimeltään Viitta. Päiväkodissa viisivuotiaan lapsen taitoja arvioi menetelmään koulutuksen saanut lastentarhaopettaja kahdenkeskisissä tehtävissä lapsen kanssa. Lapsen taitoja arvioivat myös vanhemmat omalla lomakkeellaan (liite 3) sekä ryhmän koko henkilökunta havainnoimalla lasta ryhmätilanteissa. Päiväkodissa arvioinnin suorittanut työntekijä ja vanhemmat keskustelevat lapsen taidoista ja edistymisestä sekä kokoavat havaintonsa yhteiselle lomakkeelle. Päiväkodista saatu arvio lapsesta ja vanhempien huomiot ovat tärkeä tieto neuvolatarkastusta varten. Päiväkodista arvio siirtyy neuvolaan yhteispalaverin jälkeen. Tämän jälkeen vanhemmat varaavat ajan neuvolaan, jossa lapsella on terveydenhoitajan ja lääkärintarkastus. (Raahen varhaiskasvatuspalveluiden materiaalia, Viitta-ohjeistus, 1.11.2010.)

Viitta-arvioinnin kautta lapsesta saadaan arvokasta tietoa, joka voidaan ottaa huomioon sekä kodin että päiväkodin arkitoiminnoissa. Tällä tiedolla tarkoitetaan käytännössä esimerkiksi varhaista tukemista. Viitta-arvioinnin perusteella lapsi voidaan tarvittaessa ohjata jatkotutkimuksiin. (Raahen varhaiskasvatuspalveluiden materiaalia, Viitta-ohjeistus, 1.11.2010.)

Viitta-arvioinnissa kiinnitetään huomio seuraaviin osa-alueisiin:

- 🌿 **Minäkäsitys:** Viisivuotiaan minäkäsitys vahvistuu entisestään, kun lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja tuntee että hänestä välitetään. Hänen itsetuntonsa, itsearvostuksensa ja itseluottamuksensa kasvavat.
- 🌿 **Puheen- ja kielen valmiudet:** Viisivuotiaan puhe on ymmärrettävää ja keskustelevaa. Lapsi osaa kertoa kuvan tapahtumista loogisesti. Viisivuotias lapsi ymmärtää kysymyslauseita ja osaa käyttää puheessaan aikamuotoja. Hän kykenee toistamaan lyhyitä rytmisarjoja ja lauseita. Viisivuotias hallitsee sanojen yhdistelemisen perussäännöt ja taivutukset.
- 🌿 **Visuaalinen hahmottaminen:** Tutkija tekee rakennelman palikoista, hajottaa sen ja pyytää lasta tekemään samanlaisen. Samalla tutkija voi näyttää piirrettyä kuvaa mallista.
- 🌿 **Silmä–käsi-yhteistyö:** Saksilla leikkaaminen, mallikuvioiden jäljentäminen ja helmien pujottelu.
- 🌿 **Karkeamotoriikka:** Viisivuotiaalla lapsella liikkeiden yhdistäminen onnistuu hyvin ja liikkeet ovat sujuvia. Tasapaino ja koordinaatiokyky ovat jo pitkälle kehittyneet.
- 🌿 **Tarkkaavaisuus ja käyttäytyminen:** Viisivuotias jaksaa keskittyä tehtäviin tutkimuksen ajan tai vähintään 20–30 minuuttia ja on niistä kiinnostunut. Hänen tulee kyetä aktiiviseen vuorovaikutukseen vieraan aikuisen kanssa.

(Raahen varhaiskasvatuspalveluiden materiaalia, Viitta-ohjeistus, 2.11.2010.)

Päiväkoti Timoteissa Viitta-arvioinnit suorittaa sosionomi ja lastentarhanopettaja [REDACTED]

[REDACTED]

2.5 Perheen kanssa toteutettava kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on perheen ja päivähoidon välistä kasvatusyhteistyötä tarkoittava käsite, joka on kirjattu valtakunnallisiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Käytännössä se tarkoittaa suhdetta, jossa varhaiskasvatushenkilöstö sekä vanhemmat tietoisesti sitoutuvat lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kumppanuudessa vanhemmat ja työntekijät ovat tasavertaisia mutta erilaisia lapsen tuntijoita. Lapselle läheisten aikuisten toimiva yhteistyösuhde kannattelee lapsen siirtymistä ja elämistä kodin ja päivähoidon kasvuympäristöissä. Kasvatuskumppanuuden periaatteita ovat kuuleminen, kunnioitus, dialogisuus ja luottamus. Työntekijät asettuvat kuulemaan vanhemman asiaa, ajatuksia ja puhetta sekä uskaltavat ottaa vastaan erilaisia viestejä. Työntekijän kunnioitus ilmenee lasta, perhettä ja vanhempia arvostavina ajatuksina sekä tekoina. Dialoginen keskustelu eli vuoropuhelu ja yhdessä ajattelu ovat lähtökohtana kasvatuskumppanuuden onnistumiselle. Se merkitsee yhteisen ymmärryksen rakentamista ja luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomista vanhempien sekä ammattilaisten välille. Kasvatuskumppanuudesta huolimatta lasten vanhemmat ovat lastensa asiantuntijoita, ja heillä on ensisijainen kasvatusoikeus sekä vastuu lapseensa liittyvissä asioissa. Toteuttaminen vaatii varhaiskasvatuksen työntekijöiltä tilaa, aikaa sekä ammatillista osaamista, jotka rakentuvat työntekijän tietoisien toiminnan tuloksena. Päivähoito on palvelu, jota meillä Suomessa tarjotaan lapsiperheille vanhempien kasvatustehtävän tueksi. (Haapamäki ym. 2000, 73.)

Kumppanuus alkaa lapsen päivähoidon aloitusvaiheessa ja syvenee vanhempien sekä henkilöstön päivittäisissä kohtaamisissa. Kumppanuuden ja vanhempien osallisuuden laajentamisen paikkoja ovat aloitushaastattelun lisäksi vanhempien sekä henkilöstön lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä vanhempien keskinäistä vertaisuutta synnyttävät vanhempainillat. Henkilöstön erityisenä haasteena on luoda kumppanuuden ilmapiiri tilanteessa, jossa lapsella havaitaan tuen tarve. ([Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, hakupäivä 16.5.2010.](#))

Timoteissa kasvatuskumppanuus näkyy perheen ja henkilökunnan välisenä yhteistyönä, jota toteutetaan vanhempainilloilla, vuosittaisilla kirpputoreilla, varhaiskasvatuskeskusteluilla ja muulla yhteistoiminnalla. Lapsen päivähoidon suunnitteluvaiheesta lähtien otetaan huomioon perheiden yksilölliset tarpeet, vanhemmuuden tukemisessa. Syksyllä 2010 päiväkotit Timoteissa aloitetaan pienryhmät, joilla pyritään helpottamaan kasvatuskumppanuuden toteutumista. Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan pienryhmiin ikätasonsa mukaan ja kukin ryhmä saa oman hoitajansa. Timoteissa ryhmiin jakaminen fyysisen iän mukaan tapahtuu siksi, että lasten kanssa on helpompi toteuttaa juuri heidän ikätasonsa mukaista toimintaa. Ryhmän hoitajan tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa ryhmälleen heidän ikä- ja kehitystasonsa mukaista toimintaa. Toiminnan kautta työntekijä tutustuvat ryhmänsä lapsiin paremmin ja oppivat tunnistamaan heidän vahvuutensa sekä kehittämisaalueensa. Työntekijä tekee yhteistyössä vanhempien kanssa lapselle varhaiskasvatuskeskustelun yhteydessä henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman, jota hän myöhemmin tarvittaessa muokkaa ja pitää ajan tasalla vanhempien kanssa käytyjen palautekeskustelujen avulla. Timoteissa on käytössä digikansio, johon tallennetaan päivittäisiä tapahtumia, juhlatilaisuuksia sekä muita muistiin haluttuja hetkiä lapsista. Sen tarkoituksena on lisätä tiedonkulkua lapsista heidän vanhemmilleen ja varmistaa kasvatuskumppanuuden joustavuutta. Henkilökunnan tehtävänä on pitää digikansio ajan tasalla. (Siponen 25.2, haastattelu.)

3 TYÖNTEKIJÄLLE

Henkilökunnan on hyvä ymmärtää päiväjärjestyksen merkitys lapsen hoidossa. Uuden työntekijän tulee olla tietoinen päivän etenemisestä, jotta hän voi suunnitella päivärytmiä sekä toimintaa. Vanhempia informoidaan erilaisista asioista, kuten päivähoitomaksusta tai muista päivähoitoon liittyvistä seikoista. Tämän vuoksi Raahen kaupungin päivähoiton toimintaan liittyvät yhteystiedot löytyvät helposti tarvittaessa. Turvallisuus päivähoitossa on ensiarvoisen tärkeää, joten uusi työntekijä perehdytetään siihen tarkasti sekä käytännönläheisesti. Hätänumeroiden sekä muiden tärkeiden yhteystietojen ja toimintastrategia on helposti löydettävissä ja selkeästi esillä. Päiväkotitöissä kiinnitetään turvallisuuteen huomiota ja mahdolliset epäkohdat korjataan heti huomattaessa, joten kasvuympäristö on turvallinen kaikille.

3.1 Päiväjärjestys

Päivärytmillä on suuri merkitys päivähoitossa. Lapsen psyykinen tasapaino ja kehittyvän minuuden eheys ovat sidoksissa ympäristöön. Ympäristön tulee olla lapsen näkökulmasta ennustettavissa. Siihen auttaa johdonmukainen, toistuva ja selkeä päivärytmi. Päivärytmiin kuuluvat jokapäiväiset tapahtumat, kuten ulkoilu, leikki, satuhetket, ruokailut ja muut päivittäiset toiminnot. Tämän avulla lapsi kohtaa tulevan tietoisesti, ja se luo pohjaa hänen omaelämäkerralliselle muistille. Tämä omaa elettyä elämää koskeva muisti on välttämätön ihmisen psyykkiselle eheydelle. (Helenius ym. 2001, 36.)

PÄIVÄJÄRJESTYS:

KLO:

06.30 Päiväkoti aukeaa.

Ensimmäinen työvuoroon tuleva avaa ovet sekä valmistelee aamupalan. Sen jälkeen hän vastaanottaa päivähoitoon tulevat lapset.

08.00 Aamupala.

09.00 Yhteistä toimintaa sekä vapaata leikkiä.

Yhteisellä toiminnalla tarkoitetaan ryhmässä tapahtuvaa, hoitajan ennalta suunnittelemaa toimintaa, kuten kädentaitoja, laulu-, leikki-, tai jumppatuokioita. Vapaa leikki antaa lapsille mahdollisuuden suunnitella itse leikkejä ryhmässä tai erikseen.

10.00 Ulkoilua.

Ulkoilu on tärkeä osa kasvavan lapsen päivää. Sään salliessa lasten kanssa ulkoillaan joko päiväkodin pihalla tai lähiympäristössä. Ota huomioon vaatetus sään mukaan.

11.00 Lounas.

11.30 Päiväunet sekä päiväsatu.

Päiväunen tarpeessa oleville lapsille luetaan satu ja silitellään uneen. Isommat lapset menevät satuhetkelle toiseen huoneeseen, jossa halukkaat saavat nukahtaa. Usealla lapsella hoitopäivä on pitkä ja levon merkitys korostuu.

14.00 Välipala sekä leikkiä ja pelejä.

15.30 Ulkoilua ja kotiinlähtö.

Lasten kanssa lähdetään ulkoilemaan, josta heitä vuorollaan haetaan kotiin.

17.00 Päiväkoti suljetaan.

(Siponen 10.10.2009, haastattelu.)

3.2 Varhaiskasvatuksen yhteyshenkilöitä

Raahen kaupungin päivähoidon johtaja

[Redacted]

[Redacted]

Raahen kaupungin erityislastentarhaopettaja

[Redacted]

[Redacted]

Toimistosihteri

[Redacted]

[Redacted]

(Raahen varhaiskasvatuspalveluiden materiaalia, Viitta-ohjeistus, 2.11.2010.)

3.3 Yksityinen päivähoito ja päivähoitomaksu

Vuodesta 2003 alkaen yksityinen päivähoito on lisääntynyt huomattavasti Raahessa, kun käyttöön otettiin yksityisen hoidon kuntalisä. Kuntalisän lisäksi vanhempien on mahdollista saada yksityisen hoidon tukea. Tukea haetaan Kansaneläkelaitoksen (KELA) kautta. Haun tekevät vanhemmat KELA:lta saavalla kaavakkeella (liite 4) ja tuet maksetaan suoraan palvelun tuottajalle. Timoteissa päivähoitomaksu muodostuu yksityisen hoidon tuesta, kuntalisästä sekä perheen maksamasta hoitomaksusta. Perheen maksama hoitomaksu on ensimmäisestä lapsesta 276,00 euroa/kk ja toisesta lapsesta 256,00 euroa/kk. Maksuihin voi tulla muutoksia myös toimintakauden aikana yksityisen hintatason ja palkkojen korotuksien vuoksi. Jos perhe saa yksityisen hoidon tuen hoitolisää, se pienentää perheen maksamaa hoitomaksua. Mikäli perhe ostaa vain osan kuukauden hoitopäivistä, kuukausimaksu jaetaan kahdellakymmenellä ja kerrotaan hoitopäivien määrällä. Ostettaessa hoitopäiviä hoitoajan on oltava yli 25 tuntia viikossa. Tällöin hoitomuotoa kutsutaan kokopäivähoidoksi. Tarkempia tietoja yksityisen hoidon tuesta löytyy internetistä KELA:n sivuilta. ([Kansaneläkelaitos, hakupäivä 18.7.2010.](#))

Tätä nykyä yksityisessä hoidossa Raahen alueella on 139 lasta. Yksityisen päivähoiton tarve kasvaa Raahen alueella tasaisesti koko ajan. Kysyntää hoidolle on enemmän kuin tarjontaa.

3.4 Turvallisuus päiväkotitimoteissa

Huomioon otettavaa ulkona:

- ✿ Ota huomioon henkilökunnan riittävyys suhteessa lapsiryhmän kokoon. Päivähoitoasetuksen mukaan yhden koulutetun työntekijän vastuulla voi olla enintään seitsemän yli kolmevuotiasta lasta tai neljä alle kolmevuotiasta lasta.
- ✿ Tee havaintoja säännöllisin väliajoin, että kaikki lapset ovat näköpiirissäsi.
- ✿ Viimeisenä sisälle tullut työntekijä tarkistaa, että kaikki lapset ovat päässeet turvallisesti sisälle.
- ✿ Vastuu lapsista on aina koulutetulla henkilöllä (harjoittelijat ja opiskelijat eivät ole vastuussa lapsista).
- ✿ Ota huomioon talvella pihan liukkaus ja huolehdi hiekoituksesta.
- ✿ Huolehdi, että lapsilla on säänmukainen vaatetus. Jos lapsella ei ole mukana säänmukaista vaatetusta, voi hän lainata niitä päiväkodin varastosta.

Huomioon otettavaa sisällä:

- ✿ Ota huomioon, että lapsilla on luistamattomat sukat jalassa, etteivät he satuta itseään.
- ✿ Huolehdi, että lelut ovat turvallisia ja ehjiä. Puhdista lelut säännöllisin väliajoin hygieniasyistä.
- ✿ Pese kätesi aina tarvittaessa ja käytä käsidesiä. Huolehdi myös, että lapset tekevät niin.
- ✿ Lapsille vaaralliset esineet ja aineet on säilytettävä lasten ulottumattomissa.

3.5 Tärkeät puhelinnumerot ja toiminta hätätilanteessa

 YLEINEN HÄTÄNUMERO	112
 Poliisi	Yleisen hätänumeron kautta
 Sosiaalipäivystys Klo: 16.00–08.00	Yleisen hätänumeron kautta
 Raahen Poliisi vaihde	
 Raahen Ensi- ja turvakoti	
 Myrkytystietokeskus	
 Raahen Terveyskeskuksen päivystys	
 Pattijoen Hammashoitola	
 Pattijoen Lastenneuvola	
 Raahen Taksi	

Hätänumeron 112 kautta saadaan apua kaikissa kiireellisissä tilanteissa, olipa kyse sitten poliisin, pelastuksen, sairaankuljetuksen tai sosiaalitoimen kiireellisestä avuntarpeesta!

[\(Hätäkeskuslaitos, hakupäivä 6.8.2010.\)](#)

Toiminta hätätilanteessa:

- ✿ **SOITA HÄTÄPUHELU ITSE, JOS SE ON MAHDOLLISTA.**
- ✿ **KERRO, MITÄ ON TAPAHTUNUT JA ONKO KYSE LAPSESTA.**
- ✿ **KERRO TARKKA OSOITE JA KUNTA.**

- ✿ **VASTAA SINULLE ESITETTYIHIN KYSYMYKSIIN.**
- ✿ **TOIMI ANNETTujen OHJEIDEN MUKAAN.**
- ✿ **LOPETA PUHELU VASTA SAATUASI LUVAN SIIHEN.**

- ✿ **OPASTA AUTTAJAT PAIKALLE!**

- ✿ **SOITA UUDEstaan, JOS TILANNE MUUTTUU**

[\(Hätäkeskuslaitos, hakupäivä 6.8.2010.\)](#)

Oikeanlaisen avun saamiseksi on tärkeää että hätäpuhelun soittaa henkilö, jota asia koskee. Välikäsien kautta tuleva puhelu saattaa viivästyttää avun paikalle tuloa. Hätäkeskuspäivystäjä tiedustelee soittajalta tapahtuneesta, jotta hän osaa lähettää tilanteeseen oikean avun. Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samoja osoitteita eri kunnissa, joten kerro osoitteen lisäksi tapahtumapaikkakunta. Päivystäjä esittää sinulle kysymyksiä, joihin sinun tulee vastata mahdollisimman selkeästi. Kiireellisessä tapauksessa päivystäjä hälyttää jo puhelun aikana avun paikalle, sekä antaa heille lisätietoja tapahtuneesta. Päivystäjä on koulutettu antamaan ohjeita eri tilanteisiin. Oikein suoritetuilla ensitoimenpiteillä on usein merkitystä tilanteen lopputuloksen kannalta. Liian aikainen puhelun päättäminen voi hidastaa auttajien paikalle saapumista. Saatuasi luvan puhelun päättämiseen, sulje puhelin ja pidä linja vapaana, jotta hätäkeskus tai auttajat voivat ottaa sinuun tarvittaessa yhteyttä, lisätietojen saamiseksi. ([Hätäkeskuslaitos, hakupäivä 6.8.2010.](#))

4 PEREHDYTTÄMINEN

Perehdyttämisen etenemistä voidaan kuvata prosessina, joka jaetaan seuraaviin osiin:

- 🌿 **Ennen rekrytointia:** Työntekijät miettivät tulevan työntekijän tehtäväkuvaa, vaatimuksia ja työssä tarvittavaa osaamista.
- 🌿 **Rekrytointivaihe:** Työnhakijoille kerrotaan tehtävän, työyhteisön sekä organisaation erityispiirteitä ja vaatimuksia. Organisaatio saa tarvittavaa tietoa työnhakijoiden ajatuksista, näkemyksistä, potentiaalista ja osaamisesta.
- 🌿 **Ennen töihin tuloa:** Uusi työntekijä perehdytetään tulevan työtehtävän vaatimuksiin. Uuden työntekijän perehdyttämisen koordinoiva työntekijä ottaa yhteyttä tulokkaaseen ja vastaa pääosin hänen perehdyttämisestään.
- 🌿 **Vastaanotto:** Uusi työntekijä saa ensivaikutelman työyhteisöstä. Esimiehen tulee olla mahdollisuuksien mukaan läsnä vastaanottotilanteessa.
- 🌿 **Ensimmäinen viikko:** Uuden työntekijän tulee päästä kiinni työhönsä. Hänen tulisi saada kokonaiskuva työstä sekä tutustua työyhteisöön ja organisaatioon. Esimiehen ja uuden työntekijän olisi hyvä tavata mahdollisimman pian työsuhteen alkaessa. Työntekijän kokemukset sekä osaaminen työssä selvitetään ja siltä pohjalta laaditaan tai täsmennetään hänen oppimistaan tukeva perehdyttämissuunnitelma. Loppuviikosta olisi hyvä järjestää palaveri perehdytyksen onnistumisesta.
- 🌿 **Ensimmäinen kuukausi:** Työntekijän tulisi olla tietoinen työyhteisön toimintakulttuuriin. Päävastuu perehtymisestä siirtyy tässä vaiheessa perehdytettävälle itselleen. Kahden kuukauden jälkeen olisi hyvä pitää palaveri, jossa perehdyttäjä ja perehdytettävä voivat antaa palautetta toisilleen.
- 🌿 **Koeajan päättyminen:** Kun koeaika on päättynyt, tulee työntekijän kyetä tekemään hänelle osoitettua työtä, joka löytyy jokaiselle henkilökohtaisesti laaditusta tehtäväkuvauksesta. (Kupias & Peltola 2009, 102-107.)

5 KESTÄVÄ KEHITYS

Päiväkoti Timoteissa toteutetaan kestävästä kehitystä. Lapsille annetaan mahdollisuuksia havainnoida ympärillään olevaa luontoa sekä autetaan heitä ymmärtämään luonnon ja ihmisen vuorovaikutuksia toisiinsa sekä ihmisen vaikutuksia ympärillään olevaan luontoon. Lähtökohtana toiminnalle ovat arkipäiväisyys, ympäristöystävällisyys ja yhdessä tekeminen. Lapsille annetaan mahdollisuus oppia ympäristö- ja luontokasvatusta omasta ympäristöstä saatujen hyvien elämyksien ja kokemusten kautta. Tavoitteena on kasvattaa lapsista ympäristöstään vastuuta kantavia ihmisiä. Heille pyritään muodostamaan elämäntapa, joka on ympäristöä säästävää. Tärkeimpänä työmuotona Timoteissa on ympäristöystävällisen ja luonnonsuojelun tärkeyden omaksuvan mallin luominen lapsille. Tärkeänä pidetään muun muassa, että lapset saavat tehdä itse käsillään sekä osallistua päiväkodin ympäristöystävälliseen toimintaan. Lapsilähtöisillä kasvatuseriaaiteilla pienikin lapsi voi helposti ymmärtää ympäristöönsä liittyviä asioita. Ympäristökasvatusta toteutetaan Timoteissa esimerkiksi leikin, sadun, seikkailujen sekä erilaisten retkien avulla. Kaikki käytännössä koettu antaa lapselle mahdollisuuden ymmärtää, mitä asioilla tarkoitetaan. Lasten kanssa tehdään erilaisia pihatöitä, joiden kautta heidän on mahdollista oppiva huolehtimaan ympäristöstään. Heille annettavan ympäristökasvatuksen myötä toivotaan, että toiminnalla olisi vaikutusta myös heidän vanhempiansa asenteisiin sekä arvoihin. (Siponen 28.10.2009, haastattelu.)

5.1 Luontokasvatus ikätason mukaan

🌿 **Varhainen leikki-ikä (1–3 v.):** Tässä iässä lapsen mielenkiinto herää yleensä kävelemiseen, liikkumaan ja tutkimaan ympäristöään, joten hänelle tulee antaa mahdollisuuksia tutustua luontoon. Timoteissa lapsella on mahdollisuus esimerkiksi retkeilyyn ja luonnosta löytyvien materiaalien tutkimiseen. Tämän ikäisten lasten kanssa tehdään mahdollisimman paljon yhdessä sekä puhutaan ja kerrotaan heille luontoon liittyvistä asioista.

🌿 **Kypsä leikki-ikä (3–5 v.):** Kypsässä leikki-iässä lapsi kiinnostuu asioista, joilla on oikeasti jotain merkitystä, joten lapsille tulee antaa mahdollisuus tutustua luonnon materiaaleihin ja luonnon säästämiseen. Timoteissa lapset saavat mahdollisuuden tehdä erilaisia retkiä sekä askarteluja, jotta he saavat kokea aistiensa kautta luonnon merkityksen. Lisäksi Timoteissa kierrätetään eri materiaaleja, joiden kautta lapset oppivat suojelemaan sekä säästämään luontoa. Näin toiminta on hyvin lapsilähtöistä. Tämän ikäisille lapsille aikuisen on erittäin tärkeä esimerkki mallin antamisessa, joten on tärkeää, että myös aikuiset näyttävät aidon kiinnostuksensa luontoon sekä suojelevat sitä. Aikuisen tulee myös olla lapselle apuna ja tukena toiminnassa.

🌿 **Esikouluikä (6 v.):** Tässä iässä lapsia alkaa yleensä kiinnostaa retkeily sekä luonnossa liikkuminen, joten Timotein luontokasvatus ja siihen liittyvä toiminta painottuu hyvin paljon niihin. Kiinnostuksensa kautta lapset oppivat parhaiten, joten heille annetaan mahdollisuus vaikuttaa luonnossa tapahtuvaan kasvatukseen. Lasten kanssa käydään läpi luontokasvatukseen liittyviä teemoja kokemusmaailman kautta sekä mahdollisimman lapsenomaisesti. Teemat riippuvat vuodenajasta, tai ne valitaan satunnaisesti.

(Siponen 16.11.2009, sähköposti.)

5.2 Luontokasvatus Timotein eri ympäristöissä

 Sisätiloissa: Lasten kanssa laitetaan yhdessä viherkasvien sekä muiden taimien siemenet kasvamaan purkkeihin. Niistä sekä muista viherkasveista huolehditaan yhdessä, jotta lapset oppivat pitämään huolta luonnosta. Sään mukaan taimista huolehditaan siihen saakka, kunnes ne voidaan siirtää ulos. Lasten kanssa tehdään yhdessä erilaista taidetta, luonnosta löytyvien materiaalien avulla. Verhot, matot ja muut tekstiilituotteet valitaan mahdollisuuksien mukaan kierrätysmateriaaleista.

 Ulkona: Timoteissa piha-alue on ensisijaisesti lasten leikki- ja kohtaamispaikka. Timoteissa pihalla on myös puutarhanurkkaus, jonne istutetaan aiemmin sisällä purkkeihin istutetut taimet. Lapset osallistuvat istutukseen sekä taimien hoitoon yhdessä aikuisten kanssa. Taimille kaivetaan kuopat, joihin pensaat, kasvikset ja muut taimet istutetaan. Lasten kanssa yhdessä kuljetetaan niille multa sekä seurataan sadon kasvamista. Kasvien kasvun seuraaminen, hoitaminen ja sadon korjaaminen on yhteinen ilonaihe, josta lapset oivaltavat oman tekemisensä kautta ymmärtämään luontokasvatusta. Lapset oppivat kasvien kasvatuksen kautta ymmärtämään, että luonnon kasvien täytyy saada kasvaa rauhassa, jotta niistä on myöhemminkin iloa ja hyötyä. Lisäksi he oppivat, että tuotteet, joiden he ovat ehkä ennen luulleet kasvavan kaupan hyllyllä, kasvavatkin hyvin pienestä siemenestä ja niiden eteen tulee tehdä töitä. Timoteissa lapsia kannustetaan käyttämään luonnonmateriaaleja kädentaidoissa sekä leikeissä. Lasten kanssa seurataan luonnon eläinten ja hyönteisten elämää, jonka kautta he oivaltavat, että niiden täytyy antaa elää rauhassa. Syksyisin lasten kanssa laitetaan linnuille ulos ruoka-automaatteja ja lintujen sekä muiden pihalla liikkuvien eläinten elämää seurataan ja opetellaan tunnistamaan eri lajeja.

🌿 Lähiympäristössä: Timoteissa on erittäin hyviä mahdollisuuksia liikkua ja retkeillä luonnossa. Retkiä tehdään muun muassa joelle, viljapelloille ja puistoihin. Lasten kanssa retkeillään päiväkodin lähiluonnossa ja metsässä mahdollisimman paljon, jotta luonto tulee heille tutuksi ja turvalliseksi ympäristöksi. Luontoa tutkitaan eri vuoden aikoina eri paikoissa sekä eri tavoin. Tutkiminen tapahtuu esimerkiksi aisteilla sekä tutustumalla eläimiin ja niiden pesintään, ötököihin ja muihin lapsia askarruttaviin asioihin. Luonnossa liikuttaessa lapset yhdessä aikuisten kanssa poimivat luonnon antimia, kuten marjoja, käpyjä ja oksia, joita he voivat myöhemmin talvella, keväällä ja kesällä hyödyntää. Lapset oppivat luontokasvatuksen avulla, mikä on myrkyllistä ja mikä elotonta tai elollista luontoa. Lisäksi he oivaltavat luontoon tutustuessaan, ettei elollista luontoa saa repiä tai muulla tavoin hajottaa ja vahingoittaa. Metsässä liikuttaessa lasten kanssa kerätään maahan pudonneita materiaaleja, kuten oksia, käpyjä ja risuja, joita myöhemmin käytetään hyödyksi päiväkodilla. Lapset nauttivat luonnossa liikkumisesta, ja heidän mielikuvituksensa rikastuu siellä. Luonto on hyvä hiljentymisen ja rauhoittumisen paikka lapsille sekä aikuisille. Talvisin lasten kanssa käydään pilkkimässä. Luontoa kunnioitetaan eikä siellä tuhjata tai rasiteta mitään. Lapset oppivat maatumattoman ja maatuvan materiaalin eroja. He myös oppivat, mitä luontoon saa jättää, mitä voi polttaa nuotiossa ja mitä ei.

🌿 Liikenteessä: Päiväkoti Timotein retkillä kuljetaan aina mahdollisuuksien mukaan kävellen, jotta luonto ei kuormitu saasteista. Tämä myös selitetään lapsille ja heidän vanhempiaan kannustetaan käyttämään luontoa säästäviä kulkuneuvoja.

(Siponen 20.5.2010, sähköpsti.)

5.3 Timotein kulutukseen liittyvät osa-alueet kestävän kehityksen näkökulmasta

🌿 **Energia:** Päiväkoti Timoteissa käytetään mahdollisimman vähän energiaa kuluttavia tuotteita. Valot ja muut energiaa kuluttavat laitteet sammutetaan, kun niitä ei käytetä. Sähkön kulutukseen vaikutetaan pesemällä pyykit ja astiat aina vain täydellä koneellisella. Pyykit kuivataan telineellä ja kuivausrumpua käytetään vain pakottavista syistä.

🌿 **Vesi:** Vettä ei lasketa hanasta turhaan ja sitä otetaan käyttöön vain tarpeellinen määrä. WC:ssä on käytössä ”pienelle hädälle” tarkoitettu säätönappi, jotta vedenkulutus on mahdollisimman vähäinen. Lapset oppivat että käsien pesun yhteydessä vesihana sammutetaan saippuoinnin ajaksi. Pyykkiä ja astioita pestään vain täysiä koneellisia, jotta vettä ei kulu turhaan. Ulkoa kerätään sadevettä sankoihin, joka käytetään kukkien ja kasvien kasteluun.

🌿 **Ruokailu:** Ruoka-aineet hankitaan luontoystävällisissä tai suurtalouspakkauksissa. Elintarvikkeet säilytetään uudelleenkäytettävissä rasioissa. Kertaastioita ei käytetä, sillä ne kuormittavat luontoa. Ruoka valmistetaan itse, jotta ruuan määrään ja laatuun on mahdollista vaikuttaa. Lapsille annostellaan ruoka lautaselle pieninä annoksina, jolloin ruuan hävikkiin menemisen määrä on mahdollisimman minimaalinen. Lapset oppivat että ruokaa otetaan vain se määrä, minkä jaksaa syödä ja lisää sitä saa halutessaan. Ylijäänyt ruoka annetaan henkilökunnan perheen hyötykäyttöön ja lautaselle jääneet ruuat saa Pörhö-koira.

🌿 **Siivous:** Päiväkoti Timoteissa suositaan ympäristöystävällisiä pesuaineita ja pesuaineliuosta tehdään vain tarvittava määrä hukkaan menemisen vähentämiseksi. Timoteissa käytetään työmenetelmiä joissa vedenkulutus on mahdollisimman vähäistä. Näitä menetelmiä ovat muun muassa nihkeämoppaus ja pölyjen pyyhintä. Muovipussia käytetään vain hygieniaa vaativissa roska-astioissa, kuten vaipparoska-astioissa. Käsipyyhkeinä käytetään kankaisia käsipyyhkeitä, jotka vaihdetaan vähintään joka toinen päivä. Käsipapereita käytetään ainoastaan keittiössä hygieniasyistä.

🌿 **Materiaalit ja hankinnat:** Päiväkotiin ei hankita turhia tuotteita sillä ne kuormittavat luontoa. Ympäristöystävällisiä materiaaleja, kestävän kehityksen vaihtoehtoja, ympäristömerkittyjä ja kierrätysmateriaaleista valmistettuja tuotteita sekä paikallisia tai lähellä tuotettuja vaihtoehtoja pyritään suosimaan. Valmiiksi pakattuja tuotteita hankitaan mahdollisimman vähän. Päiväkodilla kierrätetään eri pakkausmateriaaleja ja kankaita, jotka otetaan hyötykäyttöön myöhemmin. Kirjastosta lainataan kirjoja, kasetteja, cd-levyjä ja dvd-levyjä. Leluista pidetään huolta, jotta ne kestäisivät pitkään. Suurin osa vanhemmista käyttää lapsillaan kertakäyttövaippoja, mutta halutessaan he voivat tuoda myös kestovaippoja. Kestovaippoja käytettäessä likaantunut vaippa suljetaan pussiin ja vanhemmat pesevät ne kotona. Timotein toiminnan luontoystävällisen toteutumisen lähtökohta on, että kaikki päivittäinen toiminta sekä hankinnat ovat mahdollisimman luontoa säästäviä tapoja ja materiaaleja.

🌿 **Jätehuolto:** Päiväkoti Timoteissa kaikki jätteet lajitellaan omiin astioihinsa, joissa on lajitteluohjeet. Lajiteltavia jätteitä ovat:

- 🌿 **Energiajäte:** Astia on ulkona roskakatoksessa.
- 🌿 **Sekajäte:** Astia on roskakatoksessa.
- 🌿 **Lasi:** Kierrätyspiste on autotallissa.
- 🌿 **Paperi:** Kierrätyspiste on autotallissa.
- 🌿 **Pakkausmateriaali:** Kierrätyspiste on autotallissa.
- 🌿 **Pienmetalli:** Kierrätyspiste on autotallissa.
- 🌿 **Paristot:** Kierrätyspiste on autotallissa.
- 🌿 **Biojäte:** Kompostoidaan omassa kompostissa ja käytetään hyödyksi puutarhassa.

Maritta huolehtii energiajätteen ja sekajätteen tyhjentämisestä jätteenkuljetusfirman kanssa. Lasi, paperi, pakkausmateriaalit, pienmetalli ja paristot viedään Auratien kierrätyspisteeseen. (Siponen 28.10.2009, haastattelu.)

Lähihoitaja [REDACTED] on tehnyt vuonna 2006 Luontopäiväkoti Timoteihin opinnäytetyön aiheesta ympäristökasvatuksen perehdytysopas, jossa hän kertoo ympäristökasvatuksen tavoitteista ja Timoteissa käytettävistä tavoista toteuttaa sitä. Kyseinen opinnäytetyö löytyy toimistosta.

6 TYÖNTEKIJÄLLE

Työntekijän tulee tietää työpaikkansa tärkeät tiedot. Näiden tietojen tulee olla kaikkien työntekijöiden nähtävillä ja helposti löydettävissä. Omavalvontasuunnitelma on lain mukaan pakollinen yksiköissä, joissa ruoka valmistetaan itse. Työterveyshuolto on myös lakiin perustuva työntekijän tuki, esimerkiksi sairastumistilanteissa.

6.1 Omavalvontasuunnitelma

Omavalvontasuunnitelma on lain mukaan pakollinen kaikissa niissä sosiaali- ja terveysalan yksiköissä, joissa on keittiö ja joissa valmistetaan tai lajitellaan ruuat. Timotein omavalvontasuunnitelmassa (liite 5) on kerrottu hygieenisyyden ja terveellisyyden vuoksi, kuinka elintarvikkeet tulee hankkia, säilyttää ja tarjoilla. Lisäksi siinä on mainittu laatuun vaikuttavista seikoista. Suunnitelmassa määritellään tilojen ja laitteiden puhtausvaatimukset. Omavalvontaan sisältyy myös tarpeen mukaan näytteidenotto ruuista sekä ruuan lämpötilojen tarkistukset. Timoteissa omavalvontasuunnitelma muokkautuu tilanteen sekä henkilökunnan tietojen ja taitojen mukaan sopivaksi. (Siponen 10.10.2009, haastattelu.)

6.2 Työterveyshuolto

Työterveyshuoltolaki on säädetty eduskunnan päätöksen mukaan siten, että työnantajan tulee järjestää sen sisältö sekä toteutus. Lailla pyritään edistämään yhdessä työnantajan, työntekijän sekä työterveyshuollon kanssa työssä, sekä sen ympäristössä mahdollisesti tapahtuvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisy, sekä terveellisyys ja turvallisuus työuran eri vaiheissa, yhteistyössä toimien. ([Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, hakupäivä 16.7.2010.](#))

Timoteissa työterveyshuolto tapahtuu [REDACTED] (liite 6), joka sijaitsee Raahen keskustassa ([REDACTED]). Rajatut sairaanhoitopalvelut ovat käytössä Timotein henkilökunnalle. Palkattomalla vapaalla oltaessa palveluiden käyttö ei ole sallittua. Työterveyteen liittyvä korvaus on jaettu kahteen eri ryhmään, jotka määrittävät, mikä on lakisääteistä toimintaa ja mikä vapaaehtoista sairaanhoitoa. (Siponen 7.9.2010, haastattelu.)

7 TYÖTÄ OHJAAVAT LAIT

Yhteiskuntavastuuseen kuten lainsäädäntöön ja työehtosopimukseen liittyvät asiat ovat pienissä yrityksissä yleensä johdon vastuulla. Työlainsäädännön kautta organisaatioon tulee useita sääntöjä, tulkintaohjeita sekä määritelmiä oikeuksista ja velvollisuuksista. Johtaja huolehtii että sopimukseen ja lakeihin liittyvät pakolliset velvoitteet tulevat hoidetuksi yrityksessä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä että työsopimukset tehdään ajallaan ja palkat maksetaan työntekijöille säädösten ja työehtosopimuksen mukaisesti. Tämän lisäksi työntekijöiden on tiedettävä työtä ohjaavat lait sekä seurattava lainsäädännön muutoksia. Tämän kaiken huomioiminen varmistaa lainmukaisen toiminnan organisaatiossa. (Kupias ym. 2009, 14.)

7.1 Asetus lasten päivähoidosta

(239/1973§)

Päivähoito tulee järjestää turvallista hoitoa ja kasvatusta vastaaviksi kaikille lapsille tasapuolisesti. Hakemus tehdään viimeistään neljä kuukautta ennen päivähoiton aloittamista, tai kiireellisen tarpeen vaatiessa niin pian kuin mahdollista. Viimeistään se tulee kuitenkin tehdä kaksi viikkoa ennen hoidon aloitusta. Jos hoidon tarve muuttuu, tulee hoito järjestää sen mukaan. Jos hoito on tarpeellista sosiaalisista tai kasvatuksellisista syistä, on lapselle tarjottava paikka etusijaisesti. Erityisestä hoidon tarpeesta tulee olla alan erikoislääkärin tai muun asiantuntijan lausunto. Päivähoito tulee järjestää sekä osapäivä että kokopäivähoitona. Osapäivähoidon kesto saa yhtäaikaaisesti olla enintään viisi- ja kokopäivähoito enintään kymmenen tuntia, tarpeen mukaan.

Työntekijöistä vähintään yhdellä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuus. Hän saa hoitaa enintään seitsemää kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttäneitä, tai enintään neljää alle kolmivuotiaista lasta. Lisäksi tulee myös olla vähintään yksi henkilö, jolla on siihen vaadittu ammatillinen kelpoisuus enintään kolme vuotta täyttäneitä lasta kohden. Jos päiväkodissa ei ole erikseen erityistä avustajaa sellaista tarvitsevalle, tulee tämä ottaa huomioon hoidettavien lasten tai työntekijöiden lukumäärässä. Joka kolmannella työntekijällä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuus. Muilla työntekijöillä tulee olla siihen määrätyn lain mukainen kelpoisuus.

Sosiaalilautakunnan tehtävänä on tarkistaa päivähoiton terveydelliset ja muiden turvallisten vaatimusten mukaisuus, sekä pitää työntekijöistä luettelo. Tarkempia ohjeita antaa sosiaali- ja terveysministeriö. ([Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, hakupäivä 17.12.2010.](#))

7.2 Laki lasten päivähoidosta

(36/1973§)

Lasten päivähoito voi olla päiväkotihoitoa, perhepäivähoitoa, leikkitoimintaa tai muuta päivähoitotoimintaa. Se järjestetään päiväkodissa, yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa hoitopaikassa tai siihen varatussa paikassa. Esiopetus tulee järjestää sen vaatimusten mukaisessa paikassa. Päivähoitoa saavat lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusiässä, tai myös sitä vanhemmat lapset, jos olosuhteet sitä vaativat. Se pyritään järjestämään aina lapsen hoidon ja kasvatuksen mukaiseksi sekä jatkuvaksi. Päivähoidon tavoitteena on tukea lasten koteja kasvatustehtävissä sekä edistää persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Sen tulee tarjota lapselle turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, kehitystason mukaista toimintaa sekä suotuisa kasvuympäristö. Yksilölliset tarpeet ja kulttuuriperinne tulee ottaa huomioon, jotta lapsi voi fyysisesti, sosiaalisesti sekä tunne-elämältään kehittyä. Esteettistä älyä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta tulee myös harjoittaa, mutta näissä otettava huomioon lasten vanhempien vakaumus. Päiväkotitoiminta voidaan järjestää tarvittaessa erityispäiväkotina. Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevan lapsen kuntoutusta varten laaditaan kuntoutussuunnitelma vanhempien ja tarvittaessa muun sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja koulutoimen kanssa. ([Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, hakupäivä 22.12.2009.](#))

7.3 Työturvallisuuslaki

(738/2002§)

Työturvallisuuslain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennalta ehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. Työturvallisuuslaki edellyttää työpaikkoja perehdyttämään työntekijät työpaikan haitta- ja vaaratekijöihin, sekä käyttämään turvallisia työtapoja. Työturvallisuus on tärkeä osa työyksikön toimintaa ja jokainen työntekijä on osaltaan toteuttamassa työsuojelua. Jokaisen työntekijän ammattitaitoon kuuluu että hän tuntee työnsä vaarat ja haitat, ja osaa edistää työturvallisuutta. Turvallinen työskentely on suunnitelmallista ja perustuu hyviksi todettuihin käytäntöihin. Keskeistä työturvallisuudessa on riskienhallinta. Työturvallisuuslain tarkoituksena on helpottaa työyhteisön oma-aloitteista turvallisuuden hallintaa. Työturvallisuuslakia on noudatettava myös silloin, kun työhön tulee esimerkiksi opiskelija, työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen osallistuva henkilö tai siviilipalvelusta suorittava henkilö. ([Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, hakupäivä 22.12.2009.](#))

7.4 Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista

(272/2005§)

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimus lain tarkoituksena on edistää sosiaalihuollon laatua ja asiakkaan hyvää kohtelua. Laadukkaiden palveluiden perusedellytyksenä on että työyksikön ammatillisella henkilöstöllä on tarvittava koulutus ja perehtyneisyys tekemäänsä työhön. Laki tulee noudatettava kaikilla kunnan hallinnonaloilla ja yksityisissä sosiaalipalveluissa, jotka kuuluvat yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetun lain piiriin. Laissa on määritelty kelpoisuusvaatimukset tehtävänimikkeittäin keskeisiin sosiaalihuollon ammatteihin, sekä vähimmäiskoulutusvaatimus muihin sosiaalihuollon ammatillisiin tehtäviin. Laissa on myös määritelty kelpoisuusvaatimukset sosiaalihuollon johtotehtäviin. Lain piiriin kuuluvat palvelut ovat joko luvanvaraisia tai ilmoituksenvaraisia yksityisen, tai yhteisön tuottamia palveluita. Palvelut ovat lasten ja nuorten huollon, lasten päivähoidon, vammaisten, kehitysvammaisten, vanhusten tai päihdehuollon palveluja sekä muita vastaavia sosiaalihuollon palveluja, joita palvelujen tuottaja antaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Tilapäinen poikkeaminen kelpoisuusvaatimuksista on mahdollista, jos sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävään ei saada henkilöä, jolla on säädetty kelpoisuus. Tehtävään voidaan ottaa enintään vuodeksi henkilö jolla on suoritettujen opintojen perusteella riittävät edellytykset tehtävän hoitamiseen. ([Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, hakupäivä 17.12.2009.](#))

Sosiaalihuollon ammattihenkilöllä, joka harjoittaa esikouluopetusta, tulee lain mukaan (986/1998§) olla luokanopetukseen saatu kelpoisuus tai suoritettuna kasvatustieteen kandidaatin tutkinto tai siihen sisältyviä opintoja kasvatustieteellisen alan tutkinnosta. Lastentarhanopettajan kelpoisuus on myös voitu hankkia sosiaalikasvattajan, sosiaalialan ohjaajan opistoasteisen tutkinnon tai sosionomin tutkinnon (AMK) kautta. Tällöin tutkintoon tulee sisältyä varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikan opintoja yhteensä vähintään 60 opintopistettä. Mikäli lastentarhaopettajan kelpoisuus on suoritettu sosionomin tutkinnon ohella, tulee henkilö olla valittu ammattikorkeakouluun viimeistään vuonna 1999. ([Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, hakupäivä 2.11.2010.](#))

Jokaisen sosiaali- ja terveysalan yksikön johtajalla on lain mukaan oikeus saada työntekijäänsä koskeva selvitys rikostaustasta, kun kyse on lasten kanssa työskentelemisestä (2002/504§). Tämän lain tarkoituksena on suojella alaikäisen henkilökohtaista koskemattomuutta ja edistää hänen turvallisuuttaan. Työntekijä hankkii oikeusrekisterikeskuksesta hakemuksen lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä varten (liite 7), täyttää sen ja toimittaa lähiesimiehelleen tai muulle sovitulle henkilölle. ([Oikeusrekisterikeskus, hakupäivä 30.10.2010.](#))

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

- ✿ Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I. & Kuoksa, M. Yhteisö kasvattaa. 2000. Helsinki: Kustannusyhtiö Tammi.
- ✿ Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P., Siren-Tiusiainen, H. 2001. Pienet päivähoidossa – Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- ✿ Kupias, P. & Peltola, R. Perehdyttämisen pelikentällä. 2009. Tampere: Juvenes Print.

Internet-lähteet:

- ✿ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Hakupäivä 8.4.2010.
http://kasvunkumppanit.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi
- ✿ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Hakupäivä 12.4.2010.
<http://varttua.stakes.fi/NR/rdonlyres/DD04983E-D154-4FE4-90A1-E2690175BE26/0/vasu.pdf>
- ✿ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Hakupäivä 8.5.2010.
<http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/esiopetus/esiopetus.htm>
- ✿ Kansaneläkelaitos. Hakupäivä 18.7.2010.
<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/170701124416EH?>
- ✿ Häätakeskuslaitos. Hakupäivä 6.8.2010.
<http://www.112.fi/index.php?pageName=hatatilanne>
- ✿ Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Hakupäivä 16.7.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011383>

- Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Hakupäivä 17.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>
- Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Hakupäivä 22.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Hakupäivä 22.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>
- Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Hakupäivä 17.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>
- Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Hakupäivä 2.11.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986>
- Oikeusrekisterikeskus. Hakupäivä 30.10.2010.
<http://www.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus/18189.htm%20>

Muut lähteet:

- Siponen, M., päiväkodin johtaja, Luontopäiväkoti Timotei. 2009-2010. Tekijän hallussa.
- Raahen varhaiskasvatuspalveluiden materiaalia, Viitta-ohjeistus, 2.11.2010.

LIITTEET

- 🍁 **Liite 1:** Aloitushaastattelulomake
- 🍁 **Liite 2:** Varhaiskasvatuskeskustelulomake
- 🍁 **Liite 3:** Viitta – viisivuotiaan lapsen kehityksen arviointi ja yhteistyömenetelmä –lomake
- 🍁 **Liite 4:** Kelan yksityisen hoitotuen kaavake
- 🍁 **Liite 5:** Timotein omavalvontasuunnitelma
- 🍁 **Liite 6:** Työterveyshuolto
- 🍁 **Liite 7:** Rikosrekisteriote